

มิติใหม่ของการพัฒนาทักษะพื้นฐานเปียโนสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

The Basic Skills Development for Piano Beginners in the Current Thai Society

พงษ์วิกรานต์ มหิทธิพงศ์ | Pongvikran Mahittipong¹

ศรชัย เตังรัตน์ล้อม | Sornchai Tengratlom²

บทคัดย่อ

เปียโน เป็นหนึ่งในเครื่องดนตรีตะวันตกที่มีความสัมพันธ์เชิงพัฒนาการทางประวัติศาสตร์ในประเทศไทย ก่อให้เกิดการดำรงอยู่และการสร้างองค์ความรู้เชิงฐานรากที่แพร่กระจายอยู่ในสังคมไทยปัจจุบัน บทความนี้ จึงมุ่งศึกษาเปียโนในมิติการพัฒนาทักษะพื้นฐานสำคัญสำหรับนักเปียโน โดยแบ่งประเด็นดังนี้ องค์ความรู้ เครื่องดนตรีเปียโน และทักษะพื้นฐานของเปียโน โดยเสนอเป็นบทวิเคราะห์สำหรับการประยุกต์ใช้ความรู้เปียโน ในบริบทสังคมไทย ผู้เขียนมุ่งหวังว่างานวิจัยนี้เป็นคุณประโยชน์เชิงวิชาการองค์ความรู้สังเขปสำคัญของ เปียโนพื้นฐานที่สามารถนำไปเป็นแนวทางการปรับใช้ในเชิงวิชาการและทักษะปฏิบัติที่ก่อให้เกิดพัฒนาการ ทางความรู้ใหม่และเป็นการกระตุ้นทางความรู้ให้เกิดการขับเคลื่อนในเชิงวิชาการและวัฒนธรรมดนตรีของไทยต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะพื้นฐานด้านเปียโน, ผู้เรียนเปียโน

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

² อาจารย์ประจำสาขาวิชาดนตรี คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง

Abstract

The piano is one of the Western instruments that has a historical relationship with the kingdom of Thailand and its people through time. This article studied the basic knowledge and basic skill of the piano for beginners. The points of this study are historical knowledge of the piano and basic piano skills. analyze The study aimed to about piano knowledge in Thai society. This article is beneficial for Thai music that can be used as a guideline to develop new knowledge in academic society and Thai music cultural context.

Keywords: Basic skills development of piano, Piano beginners.

บทนำ

ดนตรีเป็นศาสตร์และศิลป์ที่มีองค์ความรู้ในการจัดวางเสียงตามแต่ละภูมิปัญญาสั่งสมในแต่ละสังคมที่ได้สร้างขึ้น ก่อให้เกิดหลักการทางเสียงที่มีการจัดวางเรียงระบบไว้อย่างสร้างสรรค์ ดังที่ คมสันต์ วงศ์วรรณ (2553, หน้า 1-9) การจัดสรรทางเสียงที่ถูกนิยามว่า “ดนตรี” เป็นสิ่งทุกคนสามารถเข้าใจได้ด้วยการสัมผัสหลากหลายวิธี เช่น การฟัง การบรรเลง การมองเห็น เป็นต้น ซึ่งความลึกล้ำทางเสียงดนตรีอาจเป็นได้ทั้งการถ่ายทอดอารมณ์จากผู้บรรเลง หรือการถูกกระตุ้นให้ผู้ฟังตกอยู่ในห้วงอารมณ์แห่งเสียงที่เกิดขึ้น อีกทั้งการฟังดนตรีอย่างมีความซาบซึ้งในดนตรีก่อให้เกิดพัฒนาการของระดับการฟังดนตรีที่มีความหลากหลายมากขึ้น ดังที่ดนตรีได้กลายเป็นหนึ่งศาสตร์ที่ถูกอธิบายอยู่ภายใต้หลักการในเชิงปรัชญา เพื่อสะท้อนความเป็นตัวตนที่แสดงถึงบทบาทหน้าที่ ในฐานะสื่อทางเสียงที่สามารถส่งผลกระทบต่อความรู้สึกทั้งในระดับบุคคล และสังคมวงกว้าง หากจะกล่าวในอีกหนึ่งนัยยะสำคัญคือ ดนตรีเป็นส่วนหนึ่งในโครงสร้างทางสังคมที่มีการขับเคลื่อนในฐานะพลังทางเสียงที่แทรกอยู่ในกิจกรรมทางดนตรีที่เกิดขึ้นในสังคมสิ่งที่กล่าวมานั้น ดังที่โกวิทย์ ชันธิศิริ (2550, หน้า 2-3) ได้แสดงถึงปัจจัยสำคัญที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันที่เกื้อหนุนให้ดนตรีดำรงอยู่ในสังคมได้คือ คีตกวี นักดนตรี ผู้ฟัง และสื่อทางเสียงหรือเครื่องดนตรี

เปียโน เป็นเครื่องดนตรีที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักในฐานะเครื่องดนตรีตะวันตกชนิดหนึ่ง หากกล่าวถึงบทบาททางดนตรี เปียโนถือเป็นสื่อกลางทางเสียงที่สำคัญระหว่างผู้บรรเลงและเสียงที่ต้องการสื่อสารอารมณ์ด้วยบทบรรเลงผ่านเครื่องดนตรีให้ผู้รับฟังได้รับรู้ถึงเสียงที่ถ่ายทอดออกมา อีกทั้งบทบาทเชิงโครงสร้างการแพร่กระจายองค์ความรู้ดนตรีในวัฒนธรรมและสังคมไทย ดังที่เห็นได้จากการมีตัวตนทางเครื่องดนตรีในสังคมที่มีบทบาทรับใช้อยู่ในส่วนต่าง ๆ ในสังคม เช่น การสอนเปียโนในสถาบันการศึกษา การใช้เปียโนเพื่อบรรเลงในการนมัสการทางศาสนาคริสต์ในประเทศไทย การประพันธ์บทเพลงเพลงไทยร่วมสมัยสำหรับเปียโน การแสดงเปียโน รวมไปถึงการใช้เทคโนโลยีในการค้นคว้าหาความรู้ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้ที่กระจายวงกว้าง เช่น การศึกษาเปียโนด้วยตัวเองจากการใช้สื่อเทคโนโลยี สื่อการสอนเปียโนออนไลน์ แกร์ดความรู้ในบริบทเปียโนออนไลน์ เป็นต้น

เนื่องจากปัจจุบันนี้ ดนตรีตะวันตกได้รับความนิยมในสังคมไทยจากการเข้าถึงดนตรีได้หลากหลายช่องทาง เช่น การเรียนดนตรี การฟังเพลง อาชีพในบริบททางดนตรี สื่อและเทคโนโลยีที่ใช้ดนตรีเป็นองค์ประกอบรวม เป็นต้น ปัจจัยทางสังคมเป็นส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นให้เกิดกระแสความนิยม และพัฒนาการทางสุนทรียศาสตร์ในเชิงโครงสร้าง ดังนั้น ความหลากหลายทางวิทยาการความรู้ในยุคปัจจุบันได้จุดประกายแนวคิดที่มีทางเลือกในการพัฒนาประยุกต์สานต่อองค์ความรู้ และการเชื่อมโยงความรู้ในรูปแบบสหวิทยาการ ที่มีเทคโนโลยีที่ง่ายต่อการเข้าถึงความรู้ได้เร็วขึ้น จึงทำให้ผู้คนที่มีความต้องการมีความรู้ทางด้านดนตรีที่เป็นเชิงลึกขึ้นไปในแต่ละระดับนั้นสามารถเข้าถึงความรู้ได้หลากหลายช่องทางมากขึ้น นอกจากนั้น ยังมีการศึกษาที่เป็นผลประจักษ์ในเชิงวิชาการที่เกี่ยวกับการใช้ดนตรีกับการเรียนรู้ดังที่ Huseynova, Egilmez and Engur (2019, หน้า 338) ได้สะท้อนผลสำคัญที่เกิดจากการมีองค์ความรู้ทางเปียโนที่ดีสำหรับการศึกษที่เกิดขึ้นกับเด็ก 2 กลุ่มเมื่อเปรียบเทียบกับระหว่าง

เด็กที่เรียนเปียโน ได้เกิดภาวะการสร้างระดับพัฒนาการด้านการเรียน การจดจำสมาธิและความตั้งใจต่อการเรียนรู้ มากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียน ซึ่งเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้เปียโนเป็นส่วนหนึ่งที่ได้รับคามนิยมให้เป็นองค์ประกอบร่วมทางการศึกษา แต่อย่างไรก็ตาม ในบริบทสังคมไทยในอดีตที่มีแหล่งในการศึกษาเปียโนน้อยมาก ดังที่ ณิชชา พันธุ์เจริญและคณะ (2559, หน้า 374-376) ได้กล่าวถึงอุปสรรคทางการเรียนรู้เปียโนที่มีความจำเป็นในการต้องใช้บทเพลงจากต่างประเทศ ซึ่งก่อให้เกิดความยากลำบากในการฝึกฝนความซาบซึ้งทางดนตรี แต่อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน เริ่มมีการประพันธ์บทเพลงสำหรับเปียโนอีกมากมายในประเทศไทยที่มีการผสมผสานวัฒนธรรมไทยกับทักษะดนตรีตะวันตกที่เป็นการปลูกฝังทางวัฒนธรรมเชิงฐานรากแก่ผู้ศึกษาเปียโนในประเทศไทย ได้เป็นอย่างดี แต่อย่างไรก็ตามการศึกษาเปียโนนั้น ย่อมต้องระลึกรถึงความสำคัญของพื้นฐานความรู้ที่ควรมีเกี่ยวกับเปียโนสำหรับผู้เริ่มต้นเสมอ โดยสอดคล้องกับองค์ความรู้ดังที่ จงรัก พุกกะณานนท์ (2542, หน้า 2-3) ได้กล่าวถึงบทเรียนเบื้องต้นที่ควรรู้เกี่ยวกับเปียโน เช่น แบบฝึกหัดจังหวะ ชีโอโนต์ การนั่งในระยะที่เหมาะสม การวางนิ้วมือ และการวางน้ำหนักของเท้าที่แพดเดิล เป็นต้น อีกทั้งยังสอดคล้องกับหนังสือที่ได้รับความนิยมของ Palmer W. A., Morton Manus and Lethco A. V. (1994) ที่ได้ทำหนังสือเรียนเปียโนขึ้นมาชื่อว่า “Alfred’s Basic Adult all-in-one Course” โดยมีเนื้อหาในการเรียนพื้นฐานทางทักษะเปียโนควบคู่กับทฤษฎีเบื้องต้นที่ถือเป็นบทเรียนพื้นฐานยอดเยี่ยมสำหรับการเริ่มต้นเปียโน แต่อย่างไรก็ตามเนื้อหาที่อยู่ภายในหนังสือตำรา เอกสาร หรือโน้ตเพลงสำหรับผู้เริ่มต้น จำเป็นต้องมีหลักคิดหรือประเด็นพื้นฐานสำคัญที่ก่อให้เกิดองค์ความรู้ และทักษะพื้นฐานเปียโนที่ดี ได้จุดประเด็นคำถามที่มีความน่าสนใจว่าปัจจัยใดบ้างที่สำคัญต่อการเริ่มต้นสำหรับผู้คนที่แสวงหาการเริ่มต้นเปียโน

ดังนั้น บทความนี้ จึงขอหยิบยกองค์ความรู้เบื้องต้นที่จำเป็นสำหรับผู้เริ่มต้นจากการวิเคราะห์ปัจจัยสำคัญในองค์ความรู้และทักษะพื้นฐานของเปียโนจากแหล่งความรู้ทางวิชาการ เพื่อแสดงถึงความรู้เชิงประจักษ์ในบริบทเปียโนเบื้องต้น และหยิบยกประเด็นการประยุกต์ใช้องค์ความรู้เปียโนในบริบทสังคมไทย บทความนี้จึงมุ่งศึกษาภายใต้หัวข้อ “มิติใหม่ของการพัฒนาทักษะพื้นฐานเปียโนสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน” เพื่อจุดประเด็นทางความคิดในการสร้างสรรค์บทเรียน บทเพลง และองค์ความรู้ทางวิชาการในบริบทเปียโนต่อไปในสังคมได้ โดยได้ศึกษาและนำเสนอเรื่องราวในเชิงพรรณาวิเคราะห์และสรุปเป็นความรู้สังเขป ดังเนื้อหาที่จะกล่าวต่อไป

สังเขปองค์ความรู้เครื่องดนตรีเปียโน

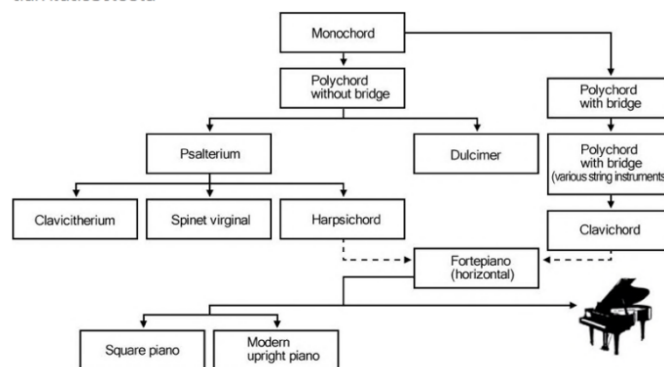
สังเขปองค์ความรู้เครื่องดนตรีเปียโน ขอนำเสนอเป็นเกร็ดความรู้ในข้อมูลพื้นฐานเชิงบริบทเปียโนที่กล่าวถึงแหล่งที่มาและจุดกำเนิดของเปียโน รายละเอียดแรกที่ขอเสนอจากการรวบรวมข้อมูลเอกสารทางวิชาการคือ เปียโน(Piano) หนึ่งในเครื่องดนตรีตะวันตกที่ได้รับความนิยมและเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายบนโลกนี้ ถูกจัดประเภทให้อยู่ในกลุ่มเครื่องดนตรีที่มีการขึงตึงลวดหรือเครื่องดนตรีประเภทลิ่มนิ้วถูกจัดอยู่ในกลุ่มที่มีชื่อเรียกว่า Chordophones (Kvifte T., 2007 หน้า 43-45) ที่มีแหล่งกำเนิดเสียงได้ด้วยการสั่นสะเทือนของสายที่ถูกขึงตึง โดยมีจุดเริ่มต้นของการประดิษฐ์เปียโน ดังที่ กนกพรรณ พิริยะพงศ์ (2551) ได้กล่าวถึงพัฒนาการทางเปียโนว่า เปียโนนั้นมีรากฐานมาจากกลุ่มเครื่องดนตรีประเภท โมโนคอร์ด (Monochord) ถือเป็นกลุ่มเครื่องสายที่ปรากฏอยู่ในยุคกรีก ยุคเก่าทางประวัติศาสตร์ที่เป็นอิทธิพลส่วนหนึ่งที่ส่งผลกระทบต่อระบบเสียงทางดนตรีตะวันตกในยุคต่อมา ดังที่ Buehler K and Murrsy R. E. (2013; 135-136). ได้กล่าวถึงโบอียัส (Boethius) ได้ใช้เครื่องโมโนคอร์ดในการเทียบเสียงต่าง ๆ เชิงทฤษฎีดนตรี ซึ่งแสดงถึงการปรากฏอิทธิพลการใช้กลุ่มเครื่องดนตรีประเภทเครื่องสายในเชิงประวัติศาสตร์หลังยุคกรีก นอกจากนั้น พัฒนาการของโมโนคอร์ดมีส่วนสัมพันธ์กับเครื่องดนตรีประเภทขิม(Dulcimer) ที่มีหลักฐานร่วมทางประวัติศาสตร์ดนตรีตะวันตกและดนตรีตะวันออก จนก่อให้เกิดเป็นพัฒนาการทางเครื่องดนตรีประเภทลิ่มนิ้ว(Keyboard) เช่น ฮาร์ปซิคอร์ด(Harpsichord) และ คลาวิคอร์ด(Clavichord) หลังจากนั้น ได้มีผู้คิดค้นและสร้างเปียโนตัวแรกประมาณ

ปีค.ศ. 1700 ดังที่ Nicholas Giordano (2016; p.12) ได้กล่าวว่า เปียโนถูกสร้างขึ้นโดย Bartolomeo Cristofori ซึ่งเขาได้ให้ชื่อเต็มของเครื่องดนตรีชนิดนี้ว่า “Arpicembalo del piano e forte” ที่มีความหมายว่า ฮาร์พซิคอร์ดกับเสียงที่เบาดัง และได้เปลี่ยนมาใช้ชื่อที่สั้นลงว่า เปียโนฟอร์เต้ (Pianoforte)

ภาพ 1 เปียโนที่ถูกผลิตโดย Bartolomeo Cristofori ประมาณปี ค.ศ. 1722 ที่มา (Nicholas Giordano 2016)

ต้นกำเนิดของเปียโน

ภาพ 2 ผังรูปภาพต้นกำเนิดของเปียโน

ที่มา https://th.yamaha.com/th/products/contents/musical_instrument_guide/piano/structure/index.html

เมื่อเปียโนถือกำเนิดขึ้นมาแล้วนั้น ได้ก่อเกิดพัฒนาการต่างทางเครื่องดนตรีเพื่อรองรับความต้องการตามความสามารถและความนิยมของนักดนตรีตามยุคสมัย ซึ่งพัฒนาการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นกับเครื่องดนตรี เช่น บอร์ดเสียง ค็อนเปียโน ระบบกลไกการทำงาน และสายเปียโน เป็นต้น รวมไปถึงรูปลักษณะที่เปลี่ยนไปของเปียโน ซึ่งมีลักษณะเปียโนที่มีพัฒนาการสำคัญต่อรูปแบบเปียโนปัจจุบันคือ เปียโนสี่เหลี่ยม (Square piano) ที่เป็นพัฒนาการสำคัญของอัฟไรท์เปียโน (Upright Piano) และเปียโนฟอร์เต้ ที่กลายเป็นพัฒนาการสำคัญของแกรนด์เปียโน (Grand piano) ในปัจจุบัน เป็นต้น

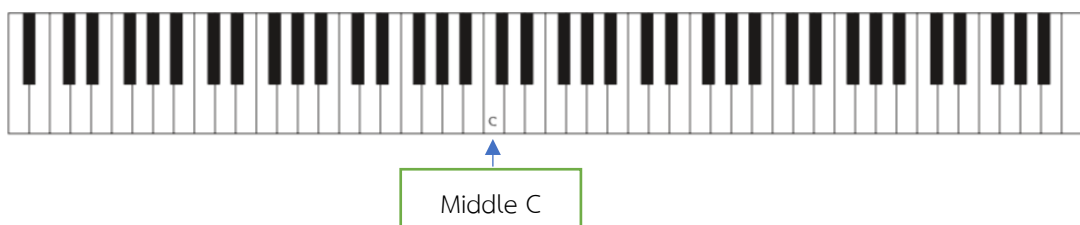
ประเภทของเปียโน เป็นข้อควรรู้แรกที่จำเป็นต้องจำแนกข้อแตกต่างของกลุ่มเครื่องดนตรีประเภทนี้ เพราะหากกล่าวถึงเครื่องดนตรีประเภทลิ้มนิ้วหรือคีย์บอร์ด (Keyboard) ทางดนตรีตะวันตกในปัจจุบันนั้น มีความหลากหลายทางเครื่องดนตรีที่ถูกผลิตผ่านบริษัทที่หลากหลายมากขึ้น เช่น Yamaha Kawai และอีกหลายบริษัท นอกจากนั้นยังมีการผลิตเครื่องดนตรีประเภทลิ้มนิ้วที่มีลักษณะคล้ายกับเปียโนโดยมีชื่อเรียกที่แตกต่างออกไปตามบริบทยุคสมัย ดังที่ คมสันต์ วงศ์วรรณ (2553, หน้า 75-79) ได้กล่าวถึงเครื่องดนตรีประเภทลิ้มนิ้ว เช่น ออร์แกน ฮาร์ปซิคอร์ด คลาวิคอร์ด แอคคอร์ดียน ซินธิไซเซอร์ คีย์บอร์ดไฟฟ้า เปียโนไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ เป็นต้น อีกทั้งการผลิตเครื่องดนตรีประเภทลิ้มนิ้ว ถูกแบ่งด้วยลักษณะของลิ้มคีย์บอร์ดที่ถูกเรียกว่า “คีย์ (Key)” ที่มีการแบ่งออกตามบริบทการใช้งานเป็นลิ้มแบบ 88 คีย์ 76 คีย์ 61 คีย์ 52 คีย์ 49 คีย์ และ 44 คีย์

แต่อย่างไรก็ตาม ด้วยบริบทเปียโนในปัจจุบันที่ดำรงความเป็นเอกลักษณ์ทางเครื่องดนตรีไว้ ดังนั้น บทความนี้กล่าวถึงเปียโนลิมนี้ว 88 คีย์ ซึ่งเป็นจำนวนลิมที่เป็นเอกลักษณ์ที่ได้รับความนิยมในการผลิตเปียโนมากที่สุด โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ แกรนด์เปียโน (Grand Piano) และ อัฟไรท์เปียโน (Upright Piano)

องค์ประกอบของเปียโน เป็นเนื้อหาสำคัญส่วนหนึ่งที่ต้องทราบเพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจในหลักการทำงานทางเครื่องดนตรีที่นำไปสู่การมีแนวทางในการปฏิบัติเครื่องดนตรีได้ โดยในเนื้อหาเบื้องต้นแบ่งออกเป็น 3 ส่วนสำคัญที่มีความสัมพันธ์กับการปฏิบัติเปียโนโดยตรง คือ

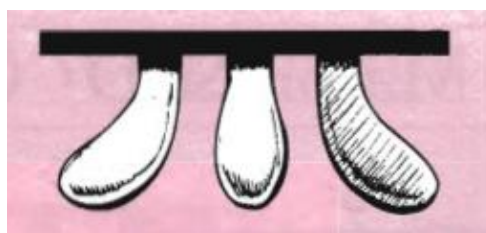
1. รูปร่างเปียโน เป็นรูปลักษณ์ทางกายภาพที่ถูกแบ่งออกเป็น 2 แบบคือ อัฟไรท์เปียโน ที่มีลักษณะการวางสายเปียโนในแนวตั้ง และแกรนด์เปียโน ที่มีลักษณะการวางสายเปียโนในแนวนอน ซึ่งการวางสายถูกเปลี่ยนไปตามรูปของกรอบแผ่นเสียงหรือซาวนด์บอร์ด (Soundboard) ส่งผลต่อความดังเบาของเปียโน รวมไปถึงปัจจัยในเชิงหลักการทางสทศาสตร์

2. ลิมเปียโน เป็นส่วนสำคัญที่มีกลไกการทำงานที่ส่งผ่านจากการกดด้วยนิ้วมือ ไปยังระบบค้อนที่นำไปตีสายให้เกิดเสียง ซึ่งการเกิดเสียงของเปียโนในส่วนนี้ สามารถมีความสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติร่วมกับแพดเดิลได้ โดยมีจุดกึ่งกลาง และได้รับความนิยมให้เป็นจุดเริ่มต้นในการเทียบเสียงในการปฏิบัติเปียโนในระดับเริ่มต้นคือ มิเดิลซี (Middle C) หรือโน้ตซี ที่อยู่ตรงกลาง

ภาพ 3 ลิมเปียโน 88 คีย์ โดยมีจุดกึ่งกลางที่เรียกว่า Middle C
ที่มา Keyboard Course (1993, หน้า 36)

1. แพดเดิล (Pedal) เป็นส่วนหนึ่งของหลักการทางเครื่องดนตรีที่มักถูกใช้ในเชิงเทคนิคมากมาย ซึ่งแพดเดิลของเปียโนนั้น ถูกแบ่งการใช้งานออกเป็น 3 ส่วนเรียงจากซ้ายไปขวาคือ สุดท้ายคือแพดเดิลที่ใช้สำหรับการทำให้เกิดเสียงเบา-ดัง (Soft pedal) แพดเดิลที่ทำให้เสียงต่อเนื่องได้เพียงเสียงเดียวหรือคอร์ดเดียว (Sostenuto pedal) และแพดเดิลที่ให้เสียงยาวต่อเนื่องไปพร้อมกัน (Sustaining pedal)

ภาพ 4 แพดเดิลเปียโน
ที่มา Alfred's Basic Adult all-in-one Course (1994, หน้า 61)

ข้อมูลดังที่ได้กล่าวไปในหัวข้อความรู้ในบริบทเปียโนสังเขป ได้นำเสนอประเด็นสำคัญ 3 ประเด็นย่อย ได้แก่ จุดเริ่มต้นของการประดิษฐ์เปียโน ประเภทของเปียโน และองค์ประกอบของเปียโน โดยมีการแจกแจงรายละเอียดดังที่ได้นำเสนอไปข้างต้น ซึ่งถือเป็นข้อมูลสำคัญที่เกิดจากการรวบรวมข้อมูลทางวิชาการเบื้องต้น เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานเพื่อนำไปประยุกต์ใช้ในการสร้างสรรค์เนื้อหาทางวิชาการดนตรีในบริบทที่เกี่ยวข้องในเชิงลึกต่อไปได้

ทักษะพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มต้นในบริบทเปียโน

การศึกษาเปียโนมีตั้งแต่ระดับเริ่มต้นไปจนถึงระดับสูงที่สามารถแบ่งตามระดับมาตรฐาน โดยปัจจุบันนี้มีมาตรฐานจากรายละเอียดของหลักสูตรเปียโน มาตรฐานบทเพลง และความสามารถในการบรรเลงทักษะได้ในแต่ละระดับ ทำให้การศึกษาเปียโนมีความนิยมแพร่กระจายออกไปในวงกว้าง แต่จุดเริ่มต้นที่เป็นหลักการสำคัญที่ปรากฏถึงองค์ความรู้พื้นฐานในเชิงหลักการและหลักปฏิบัติเชิงทักษะเบื้องต้นที่คล้ายกัน โดยบทความนี้ได้วิเคราะห์ถึงหลักการโดยรวมที่ปรากฏองค์ความรู้จากเอกสารทางวิชาการในบริบทเปียโนเบื้องต้น ดังนี้

1. ทักษะพื้นฐานในการบรรเลงเปียโน

ลักษณะท่าทางที่เหมาะสมสำหรับการบรรเลงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งท่าทางที่เหมาะสมนั้น เป็นพื้นฐานสำคัญที่จะปลูกฝังคุณลักษณะที่ดีสำหรับการบรรเลงเปียโนให้เกิดความเคยชิน

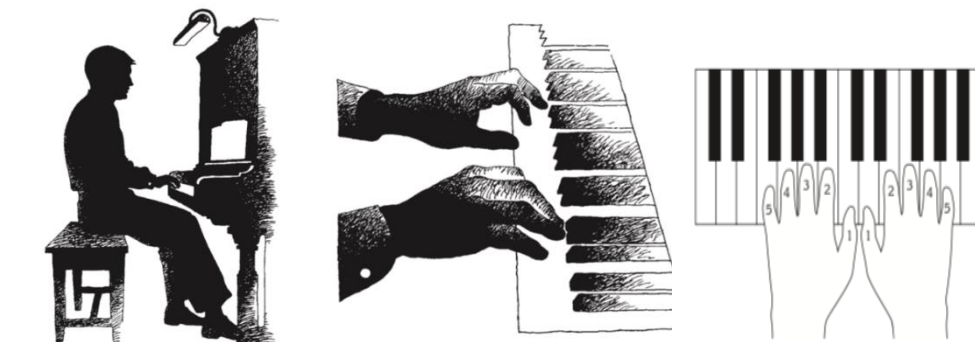
1.1. ลักษณะท่าทางที่เหมาะสมสำหรับการบรรเลงเปียโน

การนั่งสำหรับการบรรเลงเปียโน เป็นหนึ่งในพื้นฐานสำคัญที่ไม่ควรมองข้าม เนื่องจากท่าทางการนั่งส่งผลต่อความสัมพันธ์ของสายตา นิ้วมือและเท้า ซึ่งเกิดจากความเหมาะสมพื้นฐานของการนั่งเป็นสำคัญ รวมไปถึงผลกระทบทางอ้อมจากการนั่ง คืออาการบาดเจ็บที่อาจเกิดขึ้นได้เมื่ออยู่ในท่านั่งที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นจึงมีหลักการทั่วไปสำหรับการนั่ง ดังนี้

1.1.1. การนั่งหลังตรง โดยสามารถก้มหน้าลงไปพอเหมาะเพื่อสามารถอ่านโน้ตตรงที่วางโน้ตเพลงได้

1.1.2. การวางเท้าเป็นส่วนสำคัญสำหรับการทิ้งน้ำหนักตัวได้ โดยวางเท้าซ้ายตั้งฉากกับพื้นเพื่อยึดเป็นหลักในการทิ้งน้ำหนักและใช้เท้าขวาวางเตรียมพร้อมไว้ที่ก้านแปดเดิลเพื่อเตรียมเหยียบในการปฏิบัติเชิงเทคนิคเปียโน

1.1.3. วางนิ้วมือสำหรับการเตรียมความพร้อมในการบรรเลง เป็นการจัดวางนิ้วห้านิ้วของมือทั้งสองข้าง โดยมีหลักการเบื้องต้นคือ นิ้วโป้งของมือทั้ง 2 ข้าง นับเป็นนิ้วที่ 1 นิ้วชี้ นับเป็นนิ้วที่ 2 นิ้วกลาง นับเป็นนิ้วที่ 3 นิ้วนิ้วนับเป็นนิ้วที่ 4 นิ้วก้อย นับเป็นนิ้วที่ 5 ตามลำดับ ดังนั้น การจัดวางนิ้วมืออย่างเป็นระเบียบถือเป็นเรื่องสำคัญควรรู้เป็นอย่างยิ่งเพราะก่อให้เกิดการจัดระเบียบในการเลือกใช้ใช้นิ้วอย่างอิสระและดูสวยงามได้

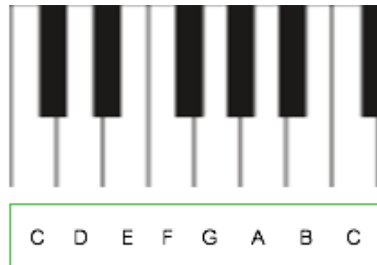
ภาพ 5 ท่านั่งและระบบนิ้วสำหรับการบรรเลงเปียโน
ที่มา Keyboard Course (1993, หน้า 6-9)

2. องค์ประกอบทางดนตรีในเชิงทฤษฎีเบื้องต้น

ทฤษฎีดนตรีเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับการเรียนรู้เปียโนที่ถูกนำไปสร้างเป็นสื่อการสอนหลากหลายรูปแบบ เพื่อให้ผู้ศึกษาเปียโนในระดับเบื้องต้นเกิดความเข้าใจได้ง่ายขึ้น ซึ่งรายละเอียดความรู้พื้นฐานในแต่ละสื่อการสอนมีความแตกต่างจำเพาะ ตามแต่การวางลำดับที่ผู้ผลิตองค์ความรู้ในสื่อต่าง ๆ มองเห็นถึงความสำคัญ แต่อย่างไรก็ตามหลักการพื้นฐานที่เป็นรายละเอียดสำคัญมักพบโดยส่วนใหญ่ คือ

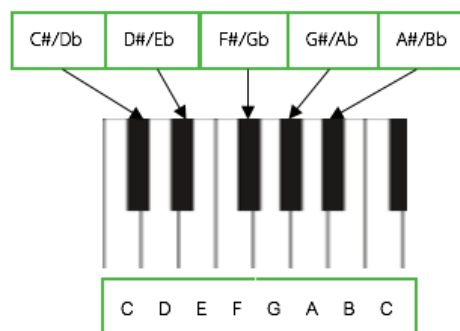
2.1. ซ็อนโนต เป็นสิ่งสำคัญที่ใช้เรียกเพื่อให้ผู้ศึกษาสามารถจำเสียงที่เกิดขึ้น และมีความเข้าใจต่อระยะพิสัยทางเสียง ซึ่งมีการแบ่งความรู้ออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่

2.1.1. การเรียกซ็อนโนตแบบ 7 เสียง ได้แก่ C D E F G A B ซึ่งมีหลักปฏิบัติบนลิ้มเปียโนสีขาวโดยสามารถสังเกตได้จากจุดเริ่มต้นที่ Middle C หรือมีจุดสังเกตคือโน้ต C จะอยู่หลังลิ้มเปียโนสีดำ 2 ตัวเสมอ

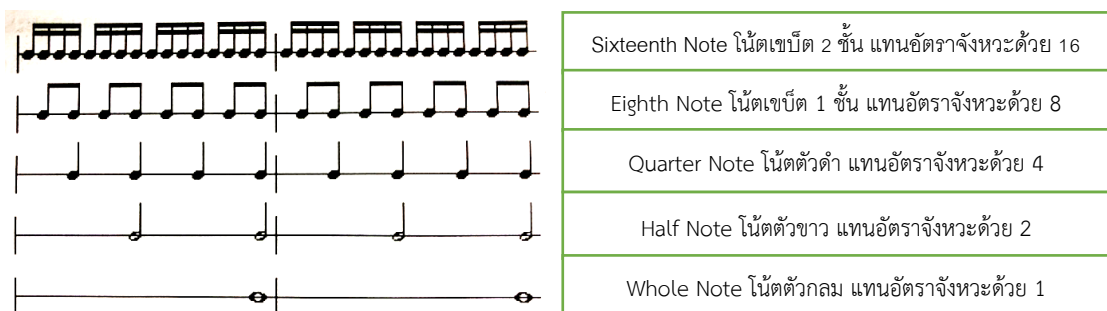
ภาพ 6 ซ็อนโนตบนลิ้มเปียโนสีขาว
ที่มา พงษ์วิกรานต์ มหิทธิพงศ์

2.1.2. การเรียกซ็อนโนตจากแบบแบบ 7 เสียง และเพิ่มสัญลักษณ์ทางดนตรีที่ใช้สำหรับการเปลี่ยนเสียงเข้าไป คือ เครื่องหมาย # (Sharp) และเครื่องหมาย b (Flat) ซึ่งเมื่อโน้ตตัวใดเติมเครื่องหมาย # ให้เล่นเสียงที่ถูกเรียกนั้น เพิ่มขึ้นครึ่งเสียง และซึ่งเมื่อโน้ตตัวใดเติมเครื่องหมาย b ให้เล่นเสียงที่ถูกเรียกนั้น ลงครึ่งเสียง เช่น C# Cb D# Db เป็นต้น ดังนั้น การเรียกซ็อนโนต

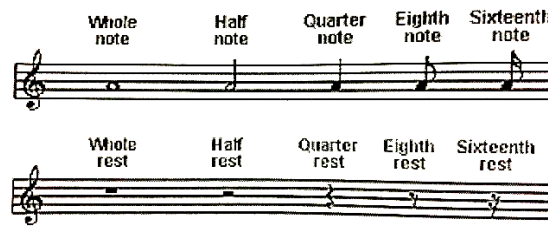
ภาพ 7 ซ็อนโนตบนลิ้มเปียโนสีขาวและซ็อนโนตที่เปลี่ยนไปตามลักษณะเครื่องหมายบนลิ้มเปียโนสีดำ
ที่มา พงษ์วิกรานต์ มหิทธิพงศ์

2.2. ค่าของโน้ต เป็นความรู้ในเชิงทฤษฎีดนตรีและเป็นสิ่งสำคัญสำหรับการเรียนเปียโนเบื้องต้น เพื่อสร้างความเข้าใจที่มีความสัมพันธ์ในการอ่านโน้ตดนตรีนำไปสู่การปฏิบัติตามอย่างถูกต้องและก่อให้เกิดพัฒนาการด้านทักษะปฏิบัติเปียโนได้อย่างอิสระมากขึ้น ค่าจังหวะของตัวโน้ตแต่ละตัวที่ใช้สำหรับการบันทึกบรรทัด 5 เส้นของเปียโนหรือเรียกว่า แกรนด์สตราฟ (Grand staff) ซึ่งจะใช้อัตราจังหวะในการกำหนดค่าสำหรับตัวโน้ตที่ใช้ในการบรรเลงในแต่ละห้องของบทเพลงที่ให้ผู้ศึกษาเปียโนปฏิบัติตาม ดังภาพข้างล่างนี้

ภาพ 8 ค่าของโน้ตเบื้องต้น และการแทนค่าตัวเลขในอัตราจังหวะ
ที่มา คมสันต์ วงศ์วรรณ (2553, หน้า 25)

2.3. ค่าตัวหยุด ซึ่งเป็นค่านัดในเชิงปฏิบัติที่มีความหมายและหลักการปฏิบัติหรือการนับคล้ายกับค่านัด เพียงแตกต่างกันแค่ตัวหยุดมีสำหรับการหยุดบรรเลงชั่วคราว เพื่อให้เกิดความเป็นบทเพลงตามความต้องการของผู้ประพันธ์ ดังนั้น จึงสามารถเปรียบเทียบหลักการปฏิบัติกับค่านัดได้

ภาพ 9 ค่าจังหวะสำหรับตัวหยุด

ที่มา ที่มา คมสันต์ วงศ์วรรณ (2553, หน้า 28)

2.4. คีย์ของบทเพลง คีย์ (key) ในมิติของของเพลงไม่ได้หมายถึงลิมนิ้ว แต่หมายถึงความสัมพันธ์ของโน้ตที่ถูกเรียงลำดับการประพันธ์ให้อยู่ในกลุ่มเสียงเดียวกัน ซึ่งมีความสัมพันธ์กับคอร์ดและบันไดเสียง ซึ่งถือเป็นทักษะปฏิบัติที่เริ่มเป็นเชิงลึกเพิ่มขึ้น แต่อย่างไรก็ตามการเรียนรู้บทเพลงจำเป็นต้องฝึกไปพร้อมกับการวางนิ้วที่ต้องใช้สมาธิสัมพันธ์ไปพร้อมกับร่างกายในส่วนต่าง ๆ เช่น สายตาในการอ่านโน้ต นิ้วมือในการบรรเลง เพื่อสำหรับการเหยียบแปดเดิล เป็นต้น

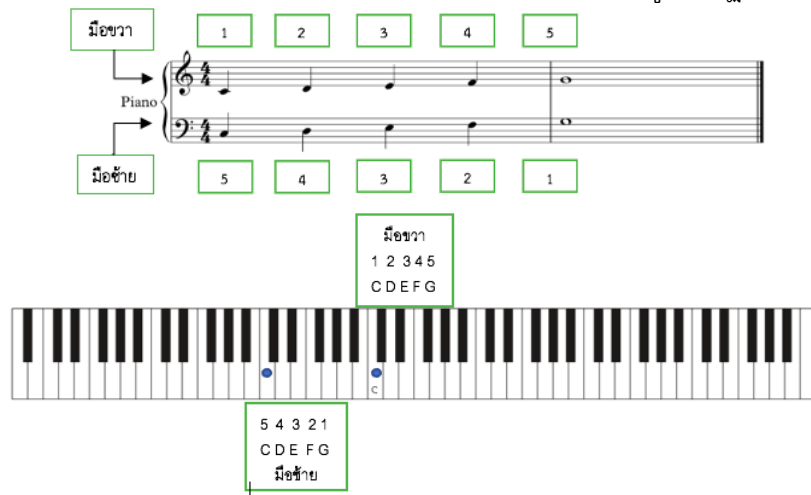
2.5. ขั้นคู่ (Interval) และคอร์ด (Chord) เป็นเสียงโน้ตที่แตกต่างกันแต่มีความสัมพันธ์กันโดยนัย โดยมีชื่อเฉพาะสำหรับการเรียกได้แก่ เมเจอร์(Major) ไมเนอร์(Minor) ดิมินิซส์(Diminished) ออกเมนเต็ด (Augmented) ขั้นคู่คือ เสียงที่มีความสัมพันธ์กันระหว่าง 2 เสียง เช่น โน้ต C และ โน้ต D มีความสัมพันธ์กันเป็นคู่ 2 เมเจอร์ และ โน้ต C กับ โน้ต Db มีความสัมพันธ์กันเป็นคู่ 2 ไมเนอร์ เป็นต้น แต่ขั้นคู่จะมีชื่อเรียกสำหรับการเรียกคู่ 4 และคู่ 5 ว่า เพอร์เฟกต์(Perfect) ที่เป็นชื่อเรียกพิเศษให้จดจำ ต่อไป คอร์ด เป็นเสียงที่แตกต่างกัน 3 เสียงขึ้นไป โดยมีเสียงที่เพิ่มเข้ามาเป็นเสียงที่ 3 โดยใช้หลักการที่ซับซ้อนจากขั้นคู่เพิ่มขึ้นไป อย่างไรก็ตาม ความคล้ายกันของพื้นฐานนี้ คือความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงกันจากโน้ตรากฐาน(root) ซึ่งขั้นคู่และคอร์ด มีความสัมพันธ์ในเชิงปฏิบัติเกี่ยวข้องกับคีย์ของบทเพลงที่ทำให้เกิดมิติของการประสานเสียงจากคอร์ดควบคู่กับทำนอง ซึ่งเราสามารถเจอคอร์ดพื้นฐานในบทเพลงจากหนังสือสำหรับการเรียนเปียโน เช่น คอร์ด C F Am G G7 เป็นต้น คอร์ดเหล่านี้มักถูกระบุเป็นหมายเลขของนิ้ว เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ที่ง่ายต่อการฝึกฝนด้านการได้ยินเสียงและนำไปสู่การศึกษาบทเพลงที่สูงขึ้นไปผ่านการอ่านโน้ต โดยมีการจัดระเบียบนิ้วที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ในการปฏิบัติเปียโนเป็นพื้นฐาน

2.6 สัญลักษณ์ทางดนตรี เป็นส่วนสำคัญหนึ่งที่เติมเต็มด้านเทคนิคในเชิงทักษะและอารมณ์ของเพลง ที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ด้วยสุนทรียภาพที่ก่อให้เกิดมิติการเรียนรู้ที่เพิ่มขึ้นของแต่ละบทฝึกเปียโน ซึ่งสามารถพบสัญลักษณ์พื้นฐานเช่น การบรรเลงด้วยเสียงเบาหรือ Piano(p) การบรรเลงด้วยเสียงที่ดังหรือ Forte (f) เป็นต้น รวมไปถึงสัญลักษณ์ในการใช้ทักษะนิ้ว และทักษะเท้าสำหรับการเหยียบแปดเดิล ดังนั้น สัญลักษณ์ดนตรีจึงเป็นการส่งสมแนวทางการบรรเลงด้วยการฝึกปฏิบัติผ่านสัญลักษณ์ที่กำหนด ซึ่งก่อให้เกิดเป็นกระบวนการเรียนรู้และพัฒนาทักษะพื้นฐานในการเรียนเปียโนให้เพิ่มขึ้นไป

3. การจัดระเบียบนิ้วและความสัมพันธ์ทางร่างกายในการปฏิบัติเปียโน

เมื่อมีความเข้าใจในด้านทักษะพื้นฐานขององค์ประกอบทางดนตรีในเชิงทฤษฎีแล้ว หลังจากนั้น คือการผสมผสานความสัมพันธ์ระหว่างองค์ความรู้ในเชิงทฤษฎีดนตรีที่ถูกนำไปใช้ในเชิงทักษะปฏิบัติจริง ในเบื้องต้นของการฝึกฝนทางทักษะคือการอ่านโน้ตจากแกรนด์สตาฟ (Grand staff) ซึ่งเป็นการรวบบรรทัด 5 เส้นสำหรับการอ่านโน้ตเปียโนสำหรับสองมือคือ มือซ้ายและมือขวาตามชื่อเรียกของโน้ตบนลิ้มเปียโน แต่อย่างไรก็ตาม ในเบื้องต้น

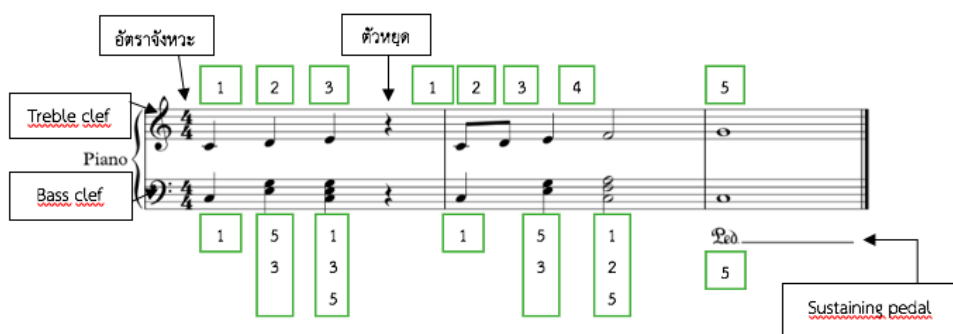
จากการศึกษาข้อมูลจากเอกสารพบว่า การจัดการองค์ความรู้สำหรับการเริ่มต้นมีการใช้รายละเอียดที่แตกต่างกันออกไปในเรื่องของการจัดระเบียบนี้วัดตามแต่ความคิดสร้างสรรค์ของผู้จัดทำ แต่อย่างไรก็ตามรายละเอียดพื้นฐานสำหรับผู้เริ่มต้นที่จำเป็นต้องมีได้แก่ ตัวเลขกำกับนิ้ว ชื่อโน้ต การวางมือ กฎเสียง และบรรทัดห้าเส้น นอกจากนั้น มักเป็นรายละเอียดเพิ่มเติมสำหรับการสร้างความเข้าใจและนำไปสู่การปฏิบัติที่ง่ายขึ้น

ภาพ 10 การวางนิ้วเบื้องต้นบนโน้ตตามชื่อเรียกทางสัญลักษณ์ดนตรี
ที่มา พงษ์วิกรานต์ มหิทธิพงศ์

ภาพการวางนิ้วเบื้องต้นที่ได้เสนอไปนั้น แสดงแนวทางของการวางนิ้วได้ความสัมพันธ์ระหว่างค่าจังหวะกับโน้ตรวมไปถึงการหัดอ่านจังหวะที่เกิดขึ้นในบทเพลงนั้น เพราะฉะนั้น การบรรเลงทำนอง คอร์ด และความสัมพันธ์ในการใช้มือบรรเลงร่วมกันในระดับเบื้องต้นจนถึงระดับสูง มักจะมีเลขโน้ตสำหรับการวางนิ้วและการฝึกฝนนี้สำหรับนักเปียโนในบทเพลงต่าง ๆ เช่น บทสำหรับฝึกนิ้ว (Hanon) บทเพลงฝึก Etude หมายเลขต่าง ๆ รวมไปถึง บทฝึกสำหรับการคันตดเปียโน เป็นต้น

จากการรวบรวมข้อมูลในเชิงทักษะพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้เริ่มต้น นำมาสู่การวิเคราะห์เป็นเนื้อหาที่แสดงองค์ความรู้และทักษะในเชิงปฏิบัติที่อย่างน้อยต้องปรากฏข้อมูลเบื้องต้นเหล่านี้ในบทเพลง บทเรียน และการเริ่มต้นสำหรับการศึกษาเปียโนที่สำคัญ แต่อย่างไรก็ตาม กระบวนการสร้างองค์ความรู้จำเป็นต้องนำไปประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมต่อการเรียนรู้ที่เข้าใจง่ายขึ้น และสามารถจุดประเด็นในการต่อยอดเชิงวิชาการได้ต่อไปในเชิงลึก

ภาพ 11 บทวิเคราะห์สัญลักษณ์และเลขนิ้วสำหรับการปฏิบัติเปียโนบน Grand staff
ที่มา พงษ์วิกรานต์ มหิทธิพงศ์

มิติใหม่ของการพัฒนาทักษะพื้นฐานเปียโนสำหรับผู้เรียนในยุคปัจจุบัน

สังเขปองค์ความรู้เครื่องดนตรีเปียโนและทักษะพื้นฐานสำคัญสำหรับผู้เริ่มต้นที่ได้นำเสนอไป ได้สะท้อนถึงปัจจัยสำคัญในแต่ละมิติที่ปรากฏในตำรา หนังสือและบทเพลงต่าง ๆ จากการวิเคราะห์แจกแจงเป็นหลักการในภาพรวมดังที่ได้นำเสนอไป 2 ประเด็นคือ 1. องค์ความรู้ในบริบทเปียโนสังเขปที่รวบรวมเรื่องราวในบริบท

เปียโนเชิงประวัติศาสตร์ การแบ่งประเภทของเปียโน และองค์ประกอบทางกายภาพ 2. ได้นำเสนอทักษะสำคัญ เช่น ทำนองพื้นฐาน องค์ประกอบทางดนตรีในเชิงทฤษฎีเบื้องต้น การจัดระเบียบนิ้ว และการนำเสนอบทวิเคราะห์ ทักษะพื้นฐานสำคัญของเปียโน ซึ่งถือเป็นหลักการควรรู้พื้นฐานในการนำไปศึกษาและต่อยอดทางข้อมูลเชิงลึก ตามบริบทดนตรี ซึ่งในสังคมไทยปัจจุบัน มีการสร้างสรรค์ความรู้สำหรับการศึกษาเปียโนเบื้องต้นที่ผสมผสาน ทางวัฒนธรรมดนตรีในสังคมไทย ถือเป็นหนึ่งปัจจัยที่ทำให้องค์ความรู้สำหรับเปียโนเริ่มมีพัฒนาการภายใต้ รากฐานทางวัฒนธรรม เช่น การนำเพลงสมัยนิยมในปัจจุบัน หรือการนำเพลงในวัฒนธรรมท้องถิ่นมาเรียบเรียง เป็นบทเพลงสำหรับเปียโน เป็นต้น ก่อให้เกิดความนิยมและการเข้าถึงเปียโนที่ง่ายขึ้น

ภาพ 12 บทเพลงไทยที่เรียบเรียงสำหรับการบรรเลงเปียโนจากหนังสือดรุณดุริยางค์
ที่มา Facebook page : ดรุณดุริยางค์

องค์ความรู้ของเปียโนที่เกิดขึ้นในสังคมไทย ส่วนหนึ่งได้ใช้รูปแบบการศึกษาจากตำราต่างประเทศและ อีกส่วนหนึ่งคือการมีองค์ความรู้สำหรับการเริ่มต้นเปียโนพื้นฐานในบริบทสังคมไทย ดังที่ได้ปรากฏข้อมูล ในรูปภาพที่ 12 ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลทางวิชาการที่ ณิชชา พันธุ์เจริญ และคณะ (2559, หน้า 374-383) ได้กล่าวถึงการสร้างบทเพลงเปียโนสำหรับเด็กและผู้ศึกษาเปียโนเบื้องต้นที่นำเนื้อเพลงมาจากบทเพลงไทยเดิม ในประเทศไทย เพื่อดึงดูดความสนใจในการพัฒนาทักษะทางด้านเปียโน และเกิดการเรียนรู้บริบทวัฒนธรรม เชิงฐานรากผ่านบทเพลงของเปียโนที่สามารถนำไปสานต่อทางดนตรีให้มีแนวทางใหม่สำหรับการสร้างองค์ความรู้ที่ สอดคล้องกับยุคสมัย

นอกจากนั้น การนำความหลากหลายทางวัฒนธรรมดนตรีที่อยู่ในประเทศไทยมาประยุกต์ใช้ภายใต้ หลักการพื้นฐานขององค์ความรู้เปียโนที่กล่าวไป เป็นแนวโน้มสำคัญที่ก่อให้เกิดการปลูกฝังในบริบททางสังคมไทย ในแต่ละวัฒนธรรมพื้นถิ่น ที่ก่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่กระตุ้นประเด็นความรู้ และสร้างความซาบซึ้งภายใต้ หลักการเดียวกับการเผยแพร่ทางวัฒนธรรมได้ โดยไม่ละเลยพื้นฐานขององค์ความรู้เบื้องต้นในแต่ละมิติ ดังที่จะแสดงถึงการนำบทวิเคราะห์มาเรียบเรียงเป็นบทเพลงพื้นบ้านภาคเหนือสำหรับเปียโน ในรูปภาพต่อไปนี้

สัญลักษณ์ทางดนตรี

อัตราจังหวะ

ปราสาทไหว

โน้ตที่มีตัวเลขกำกับนิ้ว

Allegretto

Piano

Pno.

โน้ตที่มีตัวเลขกำกับนิ้ว

ตัวหยุด

คอร์ดที่มีเลขกำกับนิ้ว

กุญแจเสียง

แฟดเดิล

ภาพ 13 การนำบทเพลงพื้นบ้านภาคเหนือมาปรับใช้เป็นทำนองสำหรับเปียโน
ที่มา พงษ์วิกรานต์ มหิทธิพงศ์

ในสังคมปัจจุบัน การเริ่มต้นศึกษาด้านเปียโนมีรูปแบบที่หลากหลายมากขึ้น แต่อย่างไรก็ตามบทความนี้เป็น การนำเสนอองค์ความรู้ที่คัดสรรเรื่องราวองค์ประกอบสำคัญของการเริ่มต้นบนเส้นทางการเรียนรู้เปียโน อีกทั้ง การนำเสนอถึงแนวทางการประยุกต์ใช้องค์ความรู้ในบริบทสังคมไทย เพื่อเป็นแนวทางที่มุ่งประเด็นถึงผลประโยชน์ทางความรู้ที่เพิ่มขึ้น และจุดประเด็นให้ตระหนักถึงกระบวนการทางความรู้เพื่อหนุนเสริมรากฐานทางวัฒนธรรมดนตรีที่มีความหลากหลายในชาติ ที่เป็นรากฐานในการเกิดแนวโน้มที่หลากหลาย ที่ส่งผลให้เกิดความนิยมในเปียโน เกิดกระบวนการเรียนรู้ และสร้างสรรค์ทางความรู้ที่ก่อให้เกิดคุณประโยชน์เชิงวิชาการและสังคมดนตรีในประเทศไทยต่อไป

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

Yamaha. “เรื่องราวของการประดิษฐ์เปียโน” สืบค้นจาก https://th.yamaha.com/th/products/contents/musical_instrument_guide/piano/structure/index.html สืบค้นเมื่อ 10 มีนาคม พ.ศ. 2564.

กนกพรรณ พิริยะพงศ์. (2551). ช่างเทคนิคเปียโนในสังคมไทย. วิทยานิพนธ์ดุริยางคศาสตร์มหาบัณฑิต วิทยาลัยดุริยางคศิลป์ มหาวิทยาลัยมหิดล.

โกวิทย์ ชันธศิริ (2550). ดุริยางคศิลป์ตะวันตก(เบื้องต้น). กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

คมสันต์ วงศ์วรรณ (2533). ดนตรีตะวันตก. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จรงค์ พุกกะณานนท์ (2542). หลักการสอนเปียโน. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์โอเดียนสโตร์.

ณัชชา พันธุ์เจริญ และคณะ (2559). บทประพันธ์เพลงเชิงวิจัย : เปียโนเพลงไทยสำหรับเด็ก “ดรณดุริยางค์”.

ดนตรีลิขิต รวมบทความดนตรีสร้างสรรค์เชิงวิชาการ. หน้า 374-383. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ธนาเพรสจำกัด.

ภาษาอังกฤษ

Willard A. Palmer, Morton Manus & Amanda V. Lethco (1994). *Alfred’s Basic Adult all-in-one Course*, United States: Alfred Publishing Co Inc..

Keyboard Course (1993). *Salt Lake City*, Utah: The Church of Jesus of Latter-day Saints.

- Tellef Kvifte (2007). *Instruments and the electronic age*. London: Solum Forlag. ISBN 978-82-997728-1-5.
- Deborah Lee (2020). *Hornbostel-sachs classification of musical instruments*. Knowledge organization vol. 47 no.1, pp. 72-91. DOI: 10.5771.
- Elnara Huseynova, Egilmez H. O. and Doruk Engur (2019). *Effect of piano education on the attention skill of 7-12 year old children*. Academic journals. vol. 14 No.10, pp. 327-339. DOI. 10.5897.
- Kathryn Buehler and Russell E. Murray (2013). *The Monochord in the Medival and modern classrooms*. Journal of music history pedagogy, vol.3 no.2, pp. 151-172. ISSN 2155-1099X.
- Nicholas Giordano (2016). *The invention and evolution of the piano*. Acoustical Society of America, Vol. 12 issue 1, pp. 12-19. AL 36849-5319USA.